

Wild Goose Dilemmas

De toename van ganzenpopulaties in het algemeen en die van de Brandgans in het bijzonder kent waarschijnlijk geen historisch precedent. Bij de Brandgans zijn thans vijf broedpopulaties te onderscheiden, de Groenlandse, die van Spitsbergen, de Russische, de Baltische en de Noordzeepopulatie. Deze laatste groeit jaarlijks met een ongelooflijk hoog percentage (22,9%) en getuigt het feit dat er voorjaar 2007 alleen al op de in het Haringvliet gelegen Slijkplaat 1250 nesten van Brandgans waren geteld, is het einde van die ontwikkeling nog niet in zicht.

In 'Wild Goose Dilemmas' pogen de auteurs zich te verplaatsen in de omstandigheden en vraagstukken waarmee de vijf broedpopulaties hebben te maken en hoe ze hun keuzes bepalen. Met medewerking van alle 'brandgansnaties' slaagden de onderzoekers/auteurs zeker in hun opzet. Het resultaat is een indrukwekkende studie met verrassende conclusies. Voor degene die niet opziet tegen een weliswaar wetenschappelijke, maar desalniettemin (of juist daardoor!) fascinerende aanpak van een uitdaging om tot een verklaring te komen, zal aan 'Wild Goose Dilemmas' veel plezier hebben.

Jeffrey M. Black, Jouke Prop & Kjell Larsson (2006): Wild Goose Dilemmas. 254 pagina's. Geïllustreerd. ISBN 978-90-811501-1-8. Branta Press, Groningen. Voor meer informatie kunt u een e-mail zenden naar: info@brantapress.nl.

GLO

Mijn vogels

Na het verschijnen van het boek 'Mijn vogels' werd bij uw recensent meteen de associatie gelegd met de monografie 'Mein Vogel, Aus dem leben des Mauerseglers, *Apus apus*' van de Zwitser Emil Weitnauer die handelt over de Gierzwaluw. 'Mijn vogels' is geen opsomming geworden van soorten. Het is een verhalenbundel, waarin alfabetisch gerangschikt uiteenlopende onderwerpen aan de orde komen met meestal het waarnemen van

vogels of onderzoek daaraan als centraal thema. Dat kan betrekking hebben op weidevogelonderzoek in Nederland, Afrika, pinguïns op de Zuidpool, zeldzame inheemse soorten, zoals het Waterhoentje van Tristan da Cunha, of gewoon de tuin bij de uiterwaarden. Eén stukje is gewijd aan neusapen, maar ook daarin blijven vogels niet onbesproken. De scherpe analyses, observaties van mensen met wie werd samengewerkt, het Instituut en de kijk op het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zijn kostelijk om te lezen. De auteur schroomt ook niet zijn eigen bijdragen aan onderzoeken kritisch te bekijken en te bestempelen als mislukkingen. Interessant zijn de achtergronden over het voorkomen van vogels en de rol van de mens daarbij. Op een aantal plaatsen wordt ecologische informatie gegeven, die tot een beter inzicht bijdraagt. Van belang is de opmerking over hooilanden, waar maaien van orchideeën wordt aangeduid als niet veel anders dan het 'maaïen' van vossen. Zo ook dat weidevogels helemaal afhankelijk zijn gemaakt van boeren, wat buiten Europa nergens het geval is. Originele bijdragen zijn het 'stoelpotenmodel' en de 'draadjes- en gaatjestheorie'. 'Slip of the pen' is de Gierzwaluw die een vliegsnelheid van 2000 km/h zou halen; 200 km/h komt dichterbij in de buurt. Dat geldt ook voor Valkparkieten, die de talrijkst in ons land broedende parkieten zouden zijn. Dit moeten Halsbandparkieten zijn. Misschien een kwestie van smaak, maar de verwijzingen naar andere publicaties zou minder storend zijn geweest met voet- of eindnoten. Ook het toch wel vaak op verschillende plaatsen terugkomen van Tristan da Cunha en eenmaal eenzelfde tekst had vermeden kunnen worden. De lengte van de verhalen varieert van een halve tot veertien bladzijden. 'Mijn vogels' is een boek om af en toe te pakken en je heerlijk te ontspannen. Je kunt je dan in gedachten verplaatsen naar veraf liggende exotische eilanden en je steekt ook nog wat op van

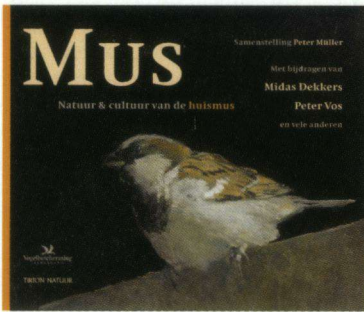
mensen, onderzoeken en vogels.

Albert Beintema (2007): Mijn vogels. Paperback. 256 bladzijden. 16 kleurenfoto's. ISBN 978 90 450 0039 8. Uitgeverij Atlas, Amsterdam/Antwerpen. € 19,90.

DAJ

Mus – Natuur & cultuur van de huismus

In de reeks Tirion Natuur verscheen het boek 'Mus', samengesteld door Peter Müller met bijdragen van onder anderen Midas Dekkers, Kees Heij, Kees Moeliker, Minouk van der Plas-Haarsma en Hans Peeters. Het zeer fraai verzorgde boek staat boordevol informatie over de Huismus.

Eén van de bekendste vogelsoorten die nog niet eens zo heel lang geleden wel werd beschouwd als een plaag, maar waarvan de populatie inmiddels zodanig dramatisch is afgenomen dat er een goede reden was de soort op te nemen op de Rode Lijst. In deze uitgave komen diverse facetten van de Huismus aan bod, zoals de kenmerken van de soort, verspreiding en beschermingsactiviteiten. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan de relatie tussen de Huismus en de mens en aan historische ontwikkelingen. Midas Dekkers besteedt op de van hem bekende luchtige wijze aandacht aan een aantal beroemde Huismussen, waaronder de 'dominamus' – die veel commotie veroorzaakte omdat hij wreed gestraft werd voor het omverwerpen van een reeks dominostenen – en de eerste Huismus die emigreerde naar Amerika en daar in New York afmeerde in 1850. In het rijk geïllustreerde boek wordt ook veel aandacht besteed aan Huismussen in de kunst. Zo is er bijvoorbeeld een afzonderlijke bijdrage over het werk van mussenteenaar Peter Vos en over Huismussen in de filatelie.

Müller, P. (red.) (2006): Mus – Natuur & cultuur van de huismus. Gebonden. 25 x 20,5 cm. 96 bladzijden. Rijk geïllustreerd met tekeningen, aquarellen en schilderijen in kleur. ISBN 90.5210.657.6. Tirion Uitgevers BV, Baarn. Prijs: € 17,95.

RAK

The nature guide to the Andalusian Sierras, from Malaga to Gibraltar

Door hun kwaliteit en brede opzet binnen het spectrum 'natuur' hebben de uitgaven in de reeks 'Crossbill Guides' zich inmiddels een aparte en gewaardeerde plaats verworven bij de natuurgidsen. Het boek 'The nature guide to the Andalusian Sierras, from Malaga to Gibraltar' over het parallel aan de Middellandse-Zeekust lopende gebergte in Andalusië is al weer de zesde in de reeks. Komend najaar verschijnt de zevende, over de Hortobágy in Hongarije en nog andere delen zijn in voorbereiding. De opzet van de gidsen kreeg in brede kring waardering. Voor de bergen van Andalusië stippelden de auteurs Dirk Hilbers en John Cantelo veertien wandelingen uit. Routes om van te likkebaarden en de beschrijvingen zijn dan ook een stimulans de gids in de rugzak te pakken en ermee op sjouw te gaan. Twee kanttekeningen: de foto op pagina 18 is niet van recensent maar van Sytske Dijkers en de Klapekster op pagina 148 stelt niet de meer donkere Iberische vorm voor, maar is een opname van de nominaatvorm.

Hilbers, D. & J. Cantelo (2007): The nature guide to the Andalusian Sierras, from Malaga to Gibraltar-Spain. 208 pagina's. Geïllustreerd. ISBN 978-90-5011-251-2. Crossbill Guides Foundation, Nijmegen. Prijs: € 24,95.

GLO

Ooievaars in de IJsselvallei

In 2005 bestond het ooievaarsbuitenstation 't Zand in Gorssel vijfentwintig jaar. Het was het vierde buitenstation dat deze mijlpaal bereikte. Al eerder hadden de ooievaarsbuitenstations Herwijnen, Eernoude, De Wijk en Zegveld dit heuglijke feit gevierd, nadat Vogelbescherming in 1979 in het kader van de reïntroductie van de Ooievaar in Nederland haar eerste buitenstation opende. De Vogelwerkgroep 'De IJsselstreek', die in 2007 veertig jaar bestond, greep het jubileum

van 't Zand aan om luister bij te zetten aan de feestvreugde door het uitgeven van een ooievaarsboek. Anders dan de titel doet vermoeden gaat het niet alleen over Ooievaars in het werkgebied de IJsselvallei, dat zich uitstrekt vanaf Zwolle via Apeldoorn naar Arnhem en de IJssel. Behalve geschiedenis, opgedane ervaringen met broedresultaten, overwintering en terugmeldingen van de Ooievaars uit deze streek, worden ook een nationaal en internationaal beeld geschetst. In een notendop ook het leven van de Nederlandse Ooievaar. Er wordt een visie gepresenteerd hoe het leef- en broedgebied kan worden verbeterd. In een apart hoofdstukje staan als extra informatie een verspreidingskaartje, de achttien overige ooievaarssoorten van de wereld, hun broedgebieden en het geschatte aantal broedparen. Voor wie zich in details wil verdiepen, zijn er bijlagen met onder andere per land gegevens van de aantallen ooievaarsbroedparen die verzameld zijn tijdens tellingen. Bijzonder is een losse uit te vouwen stamboom van de nakomelingen van de paren die in 1981 vanuit het Liesveld naar het ooievaarsbuitenstation zijn overgebracht.

Gerard Boere & Erwin Ruessink (eindredactie)
2007. Ooievaars in de IJsselvallei. 25 jaar ooievaarsbuitenstation 't Zand in Gorssel. Paperback. Kleuren- en zwartwitfoto's, aquarellen, krantenknippels, verspreidingskaartjes, tabellen, grafieken, etc. Vogelwerkgroep 'De IJsselstreek'. 131 pagina's. ISBN 078-90-9021771-0. Verkrijgbaar na overschrijving van € 12,50 (incl. porto) op rekening 47 03 87 297 ten name van Vogelwerkgroep IJsselstreek te Gorssel onder vermelding van: 'Ooievaars IJsselvallei' en naam en adres.

DAJ

Die Vogelstimmen Europas, Nordafrikas und Vorderasiens

Enige tijd geleden verscheen bij de Duitse muziekuitgeverij Ample de cd-set 'Die Vogelstimmen Europas, Nordafrikas und Vorderasiens'. Deze set is een heruitgave van een cd-set die al enkele jaren geleden werd uitgebracht. Een recensie van die voorgaande uitgave is te vinden in *het Vogeljaar* 51(6): 279.

De nieuwe uitgave bestaat uit slechts twee cd's, die boordevol staan met vogelgeluiden. Daarmee is – in fysieke zin – de omvang van de set drastisch verminderd,

want de eerste uitgave bestond uit een set van maar liefst 17 cd's! De inhoud op de nieuwe versie is echter niet veranderd. Het verschil zit namelijk alleen in de uitvoering. Bij de nieuwe uitgave zijn de geluidsfragmenten opgeslagen in mp3-codering. Dat heeft niet alleen het voordeel dat de doos compacter is, ook is het nu gemakkelijker geworden de geluidsfragmenten over te zetten op een draagbare mp3-speler die eenvoudig meegenomen kan worden in het veld. Ook het boekje met de inhoudsopgave van de set is wat aangepast. Dat bevat nu behalve een index in het Duits ook lijsten in het Frans en in het Engels. Op de cd's staan nu ook de begeleidende toelichtingen bij de fragmenten beschreven in deze drie talen in PDF-bestanden. Bij de vorige uitgave was de toelichting alleen beschikbaar in de Duitse taal.

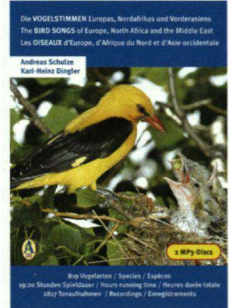
De set 'Die Vogelstimmen' bevat geluidsfragmenten van 819 vogelsoorten verdeeld over 2817 afzonderlijke opnamen. Het is een enorme, nog steeds niet geëvenaarde, verzameling vogelgeluiden die van opmerkelijk goede kwaliteit is. De speelduur is ruim 19 uur. Er valt dus heel veel te beluisteren met behulp van deze set. De opnamen zijn onder andere gemaakt door: Claude Chappuis, Karl-Heinz Dingler, Guy Gibbon, Krister Mild, Pavel Pelz, Jean C. Roché, Andreas Schulze en Alfred Werle.

Schulze, A. & K.-H. Dingler (2007): Die Vogelstimmen Europas, Nordafrikas und Vorderasiens. Set van 2 cd's met vogelgeluidsfragmenten in mp3-codering. ISBN 978-3-938147-01-6. Musikverlag Edition Ample, Germering, Duitsland. Meer informatie over deze uitgave is te vinden op: <http://www.ample.de> of: <http://www.birdsongs.de>. Prijs: € 69,95.

RAK

Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en Voor-Azië

Het boek 'Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en Voor-Azië', dat verschenen is in de reeks Tirion Natuur is geen draagbaar

veldgidsje over roofvogels dat men gemakkelijk meeneemt in het veld. Daar is dit boek – dat terecht wordt aangeprezen als standaardwerk – dan ook niet voor bedoeld. ‘Roofvogels’ is geschreven als inleiding op de biologie van deze fascinerende groep vogels en geeft een vrij compleet en indrukwekkend overzicht van de soorten die in het gebied voorkomen.

Het eerste deel geeft een algemeen overzicht. Het bevat veel informatie over de biologie van roofvogels.

Onderwerpen die daarbij aan de orde komen, zijn onder andere lichaamsbouw, gedrag, voedselvoorziening, voortplanting en broedzorg. Ook overlevingsstrategieën komen aan de orde.

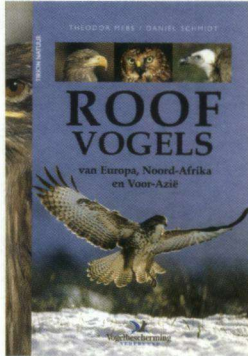
Het tweede deel bevat soortbeschrijvingen met informatie over diverse onderwerpen, zoals naamgeving, karakteristieke kenmerken, geluid, verspreiding, habitat, populatie, trek of plaatstrouw voor de desbetreffende soorten. Deze beschrijvingen zijn geïllustreerd met foto, tekeningen van vliegbeelden, afbeeldingen van veren en verspreidingskaartjes. Achterin het boek staan enkele foto’s met afbeeldingen van de eieren.

Een prachtig naslagwerk voor ieder die is

geïnteresseerd in deze boeiende groep vogels.

Mebs, Th. & D. Schmidt (2006): Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en Voor-Azië – Biologie – Kenmerken – Populaties. 20 x 27,5 cm. 496 bladzijden. Gebonden. Foto’s, tekeningen, verspreidingskaarten en tabellen. ISBN-10: 90 5210 616 9. Tirion Uitgevers BV, Baarn. Prijs: € 59,95.

RAK

Inzenden vogelfoto's voor Vogelkalender 2009

In het najaar van 2008 zal de traditionele veertiendaagse Vogelkalender van 2009 verschijnen. De Stichting Het Vogeljaar nodigt vogelfotografen uit om voor deze uitgave hun mooiste vogelfoto's in te zenden. U kunt daarvoor behalve van dia's ook gebruikmaken van digitale bestanden. De dia's of bestanden moeten uiterlijk vóór 1 december 2007 in het bezit zijn van Wim Werkman.

Afbeeldingen van vogelsoorten die de voorafgaande vijf jaar reeds op de Vogelkalender stonden, worden voor het volgende jaar niet opgenomen. Opnamen in Nederland gemaakt krijgen extra waardering evenals vogelsoorten die de laatste vijftien jaar niet op de Vogelkalender hebben gestaan.

De algemene voorwaarden, aanwijzingen voor het aanleveren van digitale bestanden en een volledige lijst van vogelsoorten die niet moeten worden ingezonden kan men aanvragen bij: Wim Werkman, Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel, (073) 599 19 67, e-mail: wawerkman@hotmail.com.